

HCS D

**Human capital and social
development.**

2025 – volume 15, issue 3

Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish jurnali.

2025 – 15-jild, 3-son

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM FAN VA**INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI****SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT****UNIVERSITETI****Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish jurnali****Journal Human capital and social development****Журнал Человеческий капитал и социальное развитие****Jurnali****15-jild, 3-son (iyun) 2025.****Jurnal 2021-yilda tashkil topgan.****Davriyligi: har ikki oyda**

Davriy nashirning rasmiy nomi: “Inson kapitali va ijtimoiy rivojlanish”-“Human capital and social development”-“Человеческий капитал и социальное развитие”
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 19.05.2021 sanada berilgan №1179 guvohnomasi bilan ro‘yhatdan o‘tgan.

Junal: O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2023-yil 30-noyabrdagi 342/3-son qarori bilan tasdiqlangan Iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) Ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yhatiga kiritilgan.

Jurnal asoschilari: Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Inson resurslari va mahalla tarqqiyotini boshqarish instituti.

Nashr etuvchi: SamDU tahririy-nashriyot bo‘limi.

Xalqaro indeksi: ISSN 3030-3672

Tahririyat telefoni: +998 (94) 283 56 78, +998 (90) 502 13 03

Pochta manzili: 140104, Samarqand shahar., Universitet xiyoboni, 4

Web-sayt: www.hcsd.samdu.uz.

E-mail: muhridinrabbimov@gmail.com

«INSON KAPITALI VA IJTIMOYIY RIVOJLANISH»
«HUMAN CAPITAL AND SOCIAL DEVELOPMENT»
«ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ И СОЦИАЛЬНОЕ РАЗВИТИЕ»
JURNALI

Bosh muharrir: t.f.d., prof. Xalmuradov Rustam Ibragimovich

Bosh muharrir o‘rinbosari: i.f.d., prof. Arabov Nurali Uralovich

Kotib: PhD, dots. Nasimov Ikrom Xusanovich

Texnik muharrir: assistent., Rabbimov Muxriddin Musoqul o‘g‘li

TAHRIRIYAT KENGASHI

O‘zFA akademigi, i.f.d., prof. Abdurahmonov Qalandar Xodjayivech

O‘zFA akademigi, i.f.d., prof. G‘ulomov Saidaxror Saidaxmedovich

DSc, professor Daler Mirpochoyev (Iqtisodiyot va savdo instituti, Tojikiston)

PhD, professor Arindam Banik (Xalqaro menejment instituti, Hindiston)

PhD, professor Jiye Li (Sian Jiatong universiteti, Xitoy Xalq Respublikasi)

PhD, professor Bayong Van Li (Yongnam universiteti, Janubiy Koreya)

PhD, professor Vonyong Li (Yongnam universiteti, Janubiy Koreya)

PhD, professor Yan Patterson (Kvinslend universiteti, Avstraliya)

PhD, dots. Djurakulov Shoxrux Davronovich (SamDU)

i.f.n., dots. Yuldashev Shamsiddin Qiyomiddinovich (SamDU)

i.f.n., dots. Nizamov Axtam Numonovich (SamDU)

i.f.n., dots. Bozorov Berdimurod Ulug‘murodovich (SamDU)

i.f.n., dots. Boboqulov Bahromqul Mamatkulovich (SamDU)

i.f.n., dots. Usmonova Dilafruz Karshiyevna (SamDU)

i.f.n., dots. Alibekova Saodat Lapasovna (SamDU)

PhD, dots. Ulug‘murodova Nodira Berdimuradovna (SamDU)

PhD, dots. Sharifov Shuhrat Saidahmadovich (SamDU)

PhD, dots. Bakayev Ziyovuddin Toshbolta o‘g‘li (SamDU)

PhD, dots. Karjavova Xurshida Abdumalikovna (SamDU)

PhD, dots. Mansurova Nargiza Shamsiddinovna (“Ipak yo‘li” turizm va madaniy meros xalqaro universiteti)

PhD, dots. Djalilov Faxriddin Azimovich (SamDU)

PhD, dots. Boltayev Burxon Sadinovich (SamDU)

PhD, dots. Maxmudova Mohinur Ravshanbekovna (SamDU)

SAMARQAND VILOYATIDA INVESTITSION - INNOVATSION**FAOLLIKNI OSHIRISH HOLATI VA INVESTITSİYALARNING TARKIBIY XUSUSIYATLARI****A.B.Bektemirov** , **A.A.Axrorov**

Samarqand iqtisodiyot va serves instituti, Samarqand, O'zbekiston.

OPEN ACCESS
HCSD**Correspondence****Bektemirov Abdumalik****Bektemirovich**Samarqand iqtisodiyot va serves instituti
i.f.d., professor**Email:**abdumalikbektemirov.57@gmail.com**Tel:** +99890 250 57 64**Axrorov Abbas Aslamjon o'g'li**Samarqand iqtisodiyot va serves instituti
magistri**Email:** abbosaxrorov@gmail.com**Received:** 15 May 2025**Revised:** 22 May 2025**Accepted:** 14 June 2025**Published:** 30 June 2025**Funding source for publication:**
Samarkand State University.**Publisher's Note:** HCSD stays neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.**Copyright:** Journal Human capital and social development © 2 by Samarkand State University is licensed <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Annotatsiya: Mazkur tadqiqot ishida Samarqand viloyatida investitsion-innovatsion faollikni oshirish holati va investitsiyalarning tarkibiy xususiyatlari chuqur tahlil qilingan. O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar kontekstida viloyatning investitsion salohiyati, innovatsion muhit va tarmoqlar bo'yicha investitsiyalar taqsimoti ko'rib chiqilgan. 2020–2024-yillarga oid statistik ma'lumotlar asosida investitsiyalarning hajmi, moliyalashtirish manbalari, tarmoqlar kesimidagi ulushi hamda innovatsion loyihalarning o'sish sur'atlari tahlil qilinib, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: investitsion faollik, innovatsion rivojlanish, investitsiyalarning tarkibi, iqtisodiy islohotlar, texnoparklar, erkin iqtisodiy zona, strategik loyihalar, raqamli transformatsiya, yashil energetika.

СОСТОЯНИЕ ПОВЫШЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ И ИННОВАЦИОННОЙ АКТИВНОСТИ В САМАРКАНДСКОЙ ОБЛАСТИ И СТРУКТУРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ИНВЕСТИЦИЙ

Аннотация: В данной исследовательской работе дан глубокий анализ состояния повышения инвестиционной и инновационной активности в Самаркандской области и структурные особенности инвестиций. В контексте реализуемых в Республике Узбекистан экономических реформ рассмотрен инвестиционный потенциал региона, инновационная среда и распределение инвестиций по отраслям. На основе статистических данных за 2020–2024 годы проанализированы объемы инвестиций, источники финансирования, их доля по отраслям, темпы роста инновационных проектов, а также разработаны практические рекомендации по решению существующих проблем и их устранению.

Ключевые слова: инвестиционная активность, инновационное развитие, структура инвестиций, экономические реформы, технопарки, свободная экономическая зона, стратегические проекты, цифровая трансформация, зеленая энергетика.

STATE OF INCREASING INVESTMENT AND INNOVATION ACTIVITY IN SAMARKAND REGION AND STRUCTURAL FEATURES OF INVESTMENTS

Annotation: This research work provides an in-depth analysis of the state of increasing investment and innovation activity in Samarkand region and the structural features of investments. In the context of economic reforms being implemented in the Republic of Uzbekistan, the investment potential of the region, the innovative environment and the distribution of investments by sectors were considered. Based on statistical data for 2020–2024, the volume of investments, sources of financing, their share by sector, and the growth rates of innovative projects were analyzed, and practical recommendations were developed to address existing problems and eliminate them.

Keywords: investment activity, innovative development, investment structure, economic reforms, technoparks, free economic zone, strategic projects, digital transformation, green energy.

Kirish.

Bozor munosabatlariga asoslangan iqtisodiyotni rivojlantirishda hududlarning investitsion va innovatsion salohiyatidan samarali foydalanish zamonaviy taraqqiyotning asosiy omillaridan biri hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasida so'nggi yillarda amalga oshirilayotgan chuqur institutsional islohotlar, xususan, iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, ishlab chiqarish tarmoqlarini modernizatsiya qilish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali hududiy farqlarni bartaraf etish va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashga qaratilgan.

Bu jarayonda Samarqand viloyatining investitsion-innovatsion faolligini oshirish masalasi alohida e'tiborni talab qiladi. Chunki viloyat geografik joylashuvi, transport-logistika imkoniyatlari, turizm salohiyati, boy tabiiy resurslari va mehnat bozorining sig'imi bilan ajralib turadi. Biroq mavjud imkoniyatlarga qaramasdan, investitsiyalarning tarkibiy jihatdan yetarlicha diversifikatsiya qilinmagani, ilmiy-tadqiqot ishlanmalarining sanoat bilan zaif integratsiyalashgani, texnologik yangilanish sur'atlarining sustligi ushbu hududda investitsion-innovatsion faollikni to'liq ro'yobga chiqarishga to'sqinlik qilmoqda.

Bugungi kunda viloyatda erkin iqtisodiy zonalar, sanoat zonolari, innovatsion texnoparklar va startup loyihalarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha muayyan infratuzilmalar yaratilgan bo'lsa-da, ularning faoliyati ko'proq tashqi investitsiyalar oqimiga bog'liq bo'lib qolmoqda. Shuningdek, investitsiyalarning sohalar bo'yicha taqsimoti, ularning tarkibiy tarkibi, ichki va tashqi kapital manbalari, iqtisodiy

samaradorlik darajasi viloyat bo'yicha yetarlicha tahlil qilingan emas.

Shu bois, Samarqand viloyatida investitsion-innovatsion faollikning hozirgi holatini ilmiy asosda baholash, mavjud imkoniyatlar va mavjud to'siqlarni aniqlash, investitsiyalarning tarkibiy xususiyatlarini chuqur tahlil qilish, hamda bu asosda takomillashtirilgan tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarni ishlab chiqish dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Mavzu bo'yicha adabiyotlarni tahlili.

Hududiy investitsion-innovatsion faollikni oshirish, investitsiyalarning tarkibiy tarkibini tahlil qilish, ularning iqtisodiy samaradorligini baholash masalalari bugungi kunda iqtisodiy nazariya, mintaqaviy iqtisodiyot, investitsiya va innovatsiya siyosati sohasidagi muhim tadqiqot yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda ushbu masala bo'yicha xalqaro va milliy miqyosda ko'plab ilmiy izlanishlar olib borilgan.

Xalqaro ilmiy adabiyotlarda hududiy investitsiya jozibadorligini baholash va innovatsion faoliyatni rag'batlantirish borasida keng nazariy va amaliy asoslar ishlab chiqilgan. Jumladan, M. Porterning "Raqobat ustunligi" konsepsiyasi hududlarning raqobatbardoshligini shakllantiruvchi asosiy omillarni, jumladan, investitsion oqimlar va innovatsion muhit bilan bog'liq jihatlarni yoritadi. U hududiy raqobatdosh ustunliklarni to'rtta omil – ishlab chiqarish resurslari, mahalliy talab, tarmoqlararo aloqadorlik va firmalar o'rtasidagi raqobatga asoslangan tarzda baholaydi, bu esa mintaqaviy investitsiya strategiyalarini ishlab chiqishda muhim mezon hisoblanadi.

J. Dunning tomonidan ishlab chiqilgan “OLI paradigm” (Ownership-Location-Internalization) modeli esa to‘g‘ridan-to‘g‘ri xorijiy investitsiyalar oqimlarini tushuntirishda ishlatiladi. Unga ko‘ra, mintaqalarga investitsiyalarni jalb etish jarayoni mulkdorlik afzalliklari, joylashuv va ichki resurslardan foydalanish imkoniyatlariga bog‘liq.

Innovatsion rivojlanish masalasida esa P. Drucker, R. Solow, K. Freeman, J. Schumpeter kabi olimlar innovatsiyalarni iqtisodiy o‘shirish va hududiy taraqqiyotning asosiy drayveri sifatida ko‘rib chiqadi. Ayniqsa, Schumpeterning “ijodiy buzilish” nazariyasida innovatsiyalar iqtisodiyotda yangi imkoniyatlar yaratishi va eskirgan tizimlarni o‘zgartirish orqali barqarorlikni ta’minlashi ta’kidlangan.

O‘zbekistonlik iqtisodchilar tomonidan ham ushbu yo‘nalishda qator ilmiy tadqiqotlar olib borilgan. Jumladan, O.Xoshimov o‘z tadqiqotlarida hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsion muhitning ahamiyatiga urg‘u berib, ishlab chiqarish infratuzilmasi, moliyaviy resurslardan foydalanish va inson kapitalining sifat ko‘rsatkichlarini baholash mezonlarini taklif qiladi.

M.Jo‘rayev hududiy investitsion siyosatni takomillashtirishda davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarining roli va erkin iqtisodiy zonalarining faoliyati samaradorligini o‘rganib, ularni rivojlantirish bo‘yicha amaliy takliflar ishlab chiqqan.

R.Qurbonov esa o‘z asarlarida viloyatlar kesimida investitsiyalarning tarkibiy tuzilmasi, tashqi va ichki manbalar nisbatining o‘zgaruvchanligi, iqtisodiy samaradorlik ko‘rsatkichlari hamda mahalliy boshqaruv organlarining bu boradagi tashkiliy funksiyalarini tahlil qilgan.

Bundan tashqari, Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi tomonidan muntazam ravishda tayyorlanadigan “Hududiy investitsiaviy salohiyat” tahliliy sharhlari, Davlat statistika agentligining Samarqand viloyatiga oid iqtisodiy ko‘rsatkichlar to‘plamlari, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining investitsiya siyosatiga oid farmon va qarorlari mavzuga oid dolzarb manbalar sifatida xizmat qiladi.

Xalqaro darajadagi nufuzli tashkilotlar – UNCTAD, World Bank, OECD, WEF kabi institutlar tomonidan tayyorlanadigan “World Investment Report”, “Global Competitiveness Index”, “Ease of Doing Business” kabi hisobotlar orqali investitsion muhit va innovatsion faollik darajasi ko‘rsatkichlari mezonli tarzda taqqoslab tahlil qilinadi.

Shuningdek, 2020–2024 yillar davomida O‘zbekistonda qabul qilingan “2022–2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekiston Taraqqiyot Strategiyasi”, “Hududlarni kompleks rivojlantirish dasturi”, “Ilm-fan va innovatsiyalarni rivojlantirish kontsepsiyasi” kabi hujjatlar tadqiqot mavzusining normativ-huquqiy asosini tashkil etadi.

Tadqiqot metodologiyasi.

Mazkur tadqiqotda Samarqand viloyatining investitsion-innovatsion salohiyati, uning tarkibiy xususiyatlari va rivojlanish omillari tizimli yondashuv asosida o‘rganildi. Tadqiqotning metodologik asosini iqtisodiy tahlil, hududiy iqtisodiyot, innovatsiyalar nazariyasi, modernizatsiya jarayonlari hamda investitsion faoliyatni strategik boshqarishga doir ilg‘or ilmiy qarashlar tashkil etadi.

Tadqiqotda tizimli yondashuv, taqdim etilgan statistik tahlil, solishtirma (komparativ) tahlil, gipotezali yondashuv

grafik va jadval usullari va ekspert baholash usulidan foydalanilgan.

Tahlil va natijalar.

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasi, jumladan, Samarqand viloyatida investitsion-innovatsion faollik sezilarli darajada oshib bormoqda. Bu holat mamlakatda olib borilayotgan chuqur institutsional va iqtisodiy islohotlarning samarasi sifatida namoyon bo'lmoqda. Jumladan, investitsiya va innovatsiyalarni rag'batlantirishga qaratilgan kompleks davlat siyosati, xususan, erkin iqtisodiy zonalar (EIZ), sanoat zonalar va innovatsion texnoparklarning faoliyatini yo'lga qo'yish, sarmoyadorlar uchun qulay muhit yaratish, soliq va bojxona imtiyozlari berish orqali investitsiyalarning hududiy oqimini faol qo'llab-quvvatlashga xizmat qilmoqda.

Bundan tashqari, hududiy rivojlanish strategiyalarida har bir viloyatning o'ziga xos salohiyati va ehtiyojlariga mos yondashuvlar ishlab chiqilmoqda.

Ayniqsa, Samarqand viloyatida sanoat, turizm, transport-logistika va qishloq xo'jaligi tarmoqlarida yirik investitsiya loyihalari amalga oshirilayotgani, xorijiy va mahalliy investorlarning faol ishtiroki, innovatsion mahsulotlar ishlab chiqarishga yo'naltirilgan sarmoyalar hajmining ortib borayotgani bu hududni respublika miqyosida yetakchi innovatsion markazlardan biriga aylantirmoqda.

Davlat tomonidan yaratilayotgan tashkiliy-institutsional infratuzilma, xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikda amalga oshirilayotgan loyihalar, ilmiy-tadqiqot tashkilotlari va ishlab chiqarish subyektlari o'rtasida aloqalarning kuchayishi Samarqand viloyatida innovatsion faoliyat ko'lamining kengayishiga, raqamli texnologiyalar asosidagi boshqaruv tizimlarining shakllanishiga va iqtisodiy samaradorlikning ortishiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.

1-jadval

2020–2024-yillarda Samarqand viloyatida investitsiyalarning tarkibiy ko'rsatkichlari (trln. so'mda)

Yil	Umumiy investitsiyalar	Davlat investitsiyalari	Xorijiy to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar	Mahalliy investitsiyalar
2020	15,2	5,3	4,1	5,8
2021	18,6	6,2	5,7	6,7
2022	22,3	8,1	6,5	7,7
2023	26,7	9,3	7,6	9,8
2024	30,1	10,2	8,9	11

Yuqoridagi jadvaldan ko'rinib turibdiki, 2020–2024-yillar davomida Samarqand viloyatida investitsiyalarning umumiy hajmi barqaror o'sishga erishgan. 2020-yilda 15,2 trln. so'm

bo'lgan investitsiyalar hajmi 2024-yilda 30,1 trln. so'mgacha yetgan. Bu holat investitsion muhitning yaxshilanib borayotganidan dalolat beradi.

1-rasm. 2020–2024-yillarda Samarqand viloyatida investitsiyalarning manbalari tarkibiy ko'rsatkichlari (trln. so'mda).

Xususan, Davlat investitsiyalari hajmi 2020-yildagi 5,3 trln. so'mdan 2024-yilga kelib 10,2 trln. so'mga yetishi kutilmoqda. Ushbu o'sish ijtimoiy infratuzilma, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimlariga ajratilgan mablag'larning oshganini ko'rsatadi.

Xorijiy to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar (TTXI) hajmi ham izchil ravishda oshib borgan. 2020-yilda 4,1 trln. so'm bo'lgan TTXI 2024-yilga kelib 8,9 trln. so'mni tashkil qilmoqda. Bu viloyatda xorijiy sarmoyadorlar uchun qulay sharoitlar yaratilganini, investorlar ishonchining ortib borayotganini tasdiqlaydi.

Mahalliy investitsiyalar esa, 2020-yildagi 5,8 trln. so'mdan 2024-yilga kelib 11 trln. so'mga oshgan. Bu ko'rsatkich mahalliy tadbirkorlarning faolligi, davlat tomonidan ko'rsatilayotgan yengilliklar va moliyaviy qo'llab-quvvatlash choralari natijasi hisoblanadi.

Samarqand viloyati misolida investitsion faollik tahlili shuni ko'rsatadiki, so'nggi besh yillikda, xususan 2020–2024-yillarda hududiy investitsiyalar hajmi va sifati jihatidan EIZilarli o'sishga erishilgan. Bu jarayon mamlakatda olib borilayotgan iqtisodiy

islohotlar, investorlar uchun yaratilgan qulay shart-sharoitlar va hududiy infratuzilmaning modernizatsiyasi bilan chambarchas bog'liqdir.

Ushbu yillarda viloyatda yirik investitsiya loyihalari amalga oshirildi. Xususan, sanoat, transport-logistika, turizm, qishloq xo'jaligi hamda qurilish sektorlarida xorijiy va mahalliy investorlar ishtirokida yirik sarmoyalar kiritildi.

E'tibrolu jihati shundaki, 2021-yilda mamlakatimiz Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan ta'kidlangan strategik maqsad va marralarga bugungi kundagi viloyat ko'rsatkichlari allaqchon yetishib oldi. Xususan, 2021-yil sentyabr oyidagi prezidentimiz nutqida shunday deyilgan edi: - "Kelgusi 5 yilda Samarqandda bir qator yirik "mega-loyihalar"ning ishga tushirilishi viloyatni mamlakatning "Innovatsion sanoat xabi"ga aylantiradi. "Kelgusi besh yilda viloyatda 8 milliard dollarlik 5,5 mingdan ziyod katta-kichik investitsiya loyihalari amalga oshirilib, 250 ming doimiy ish o'rinlari yaratiladi. Ushbu loyihalar viloyat uchun "drayver" hisoblangan tarmoqlarda amalga oshiriladi.

Jumladan, to'qimachilik sanoatida besh yilda umumiy qiymati 750 million dollarlik 182 ta loyihalar ishga tushirilib, 19 mingta yangi ish o'rinlari yaratiladi va ip-kalavani qayta ishlash darajasi 100 foizga yetkaziladi.

Qurilish materiallari sanoatida Nurobod, Qo'shrabot, Narpay, Past Darg'om, Paxtachi tumanlari va Kattaqo'rg'on shahrida 1,4 milliard dollarlik 21 ta loyiha amalga oshirilib, 10 mingta ish o'rni tashkil etiladi.

"Urgut" erkin iqtisodiy zona tajribasidan kelib chiqib, Past Darg'om, Jomboy, Samarqand tumanlari va Samarqand shahrida elektrotexnika sohasida 200 million dollar investitsiyalar hisobiga 4,5 ming ish o'rinlik alohida sanoat klasteri ishga tushiriladi. Natijada, viloyatda maishiy texnika ishlab chiqarish hajmi 10 barobarga, eksporti 6 barobarga oshiriladi.

Shuningdek, charm-poyabzal va ipakchilik sanoatlarida 260 million dollarlik 52 ta loyihalar amalga oshirilib, 10 mingta yangi ish o'rinlari tashkil etiladi. Viloyatning ahamiyatli sohalaridan biri – meva-sabzavotni qayta ishlash sanoatida 75 ta loyiha amalga oshirilib, 180 million dollar investitsiyalar o'zlashtiriladi va 5 mingta doimiy ish o'rinlari yaratiladi. Eng muhimi – viloyatda yetishtiriladigan meva-sabzavotlarning qayta ishlash darajasi 50 foizga yetkaziladi.

Kelgusi 5 yilda Samarqandda bir qator yirik "mega-loyihalar"ning ishga tushirilishi viloyatni mamlakatimizning "Innovatsion sanoat xabi"ga aylantiradi. Jumladan, Samarqand metallurgiya zavodida 300 million dollar investitsiya hisobiga, metallurgiya klasteri tashkil etiladi. Klasterda har yili 870 ming tonna metall mahsulotlari ishlab chiqariladi.

Xuddi shunday, "Samavto" korxonasida kelgusi yilda 50 million dollar investitsiyalar o'zlashtirilishi hisobiga avtobus, yuk va maxsus avtomobillarni ishlab chiqarish 2,5 barobarga oshiriladi (4 mingdan 10 mingtaga). Shuningdek, "UrGaz karpet" va "SAG" korxonasi negizida sun'iy toladan to tayyor gilam va to'qimachilik mahsulotlarigacha ishlab chiqarish jarayonini qamrab olgan 500 million dollarlik klaster barpo etiladi. Natijada, 5 mingta yangi ish o'rinlari yaratiladi va 250 million dollarlik qo'shimcha eksport hajmlari qo'shiladi.

Ushbu yirik loyihalarni amalga oshirish maqsadida, O'zbekiston To'g'ridan to'g'ri investitsiyalar jamg'armasi tomonidan tuziladigan "Milliy sanoat xoldingi" mablag'lari jalb etiladi".

Investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri shundaki, ular o'z navbatida Samarqand viloyatining yalpi hududiy mahsuloti (YAHM) o'sishida muhim rol o'ynadi. Masalan, 2020-yilda viloyat YAHM hajmi 36,5 trln. so'mni tashkil qilgan bo'lsa, 2024-yilda bu ko'rsatkich 57,8 trln. so'mga yetgan. Bunday EIZilarli o'sish sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi, xizmatlar sohasi kengayishi va turizm infratuzilmasining rivojlanishi evaziga erishildi.

Samarqand viloyatida investitsion faollikni rag'batlantirishda quyidagi omillar muhim rol o'ynagan:

- Erkin iqtisodiy zonalar faoliyati – "Urgut" va "Samarqand" EIZ orqali sanoat kooperatsiyasi kuchaydi;

- Xalqaro hamkorlik – Xitoy, Janubiy Koreya, Turkiya va Rossiya bilan amalga oshirilgan qo'shma loyihalar;

- Transport infratuzilmasining rivoji – Samarqand xalqaro aeroportining

modernizatsiyasi va temiryo'l tarmog'i kengaytirilishi;

- Davlat kafolatlari – Strategik loyihalarni moliyalashtirishda kafolatlar va imtiyozlar berilishi.

Yuqori investitsion faollik faqat iqtisodiy ko'rsatkichlarga emas, balki ijtimoiy ko'rsatkichlarga ham ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Xususan, 2020–2024-yillarda viloyatda 12 mingdan ortiq yangi ish o'rinlari yaratilgan, qishloq hududlarida 50 dan ortiq ijtimoiy obyekt foydalanishga topshirilgan.

Samarqand viloyati misolida ko'rilganda, investitsion faollikning iqtisodiy taraqqiyotga ta'siri beqiyosdir. 2020–2024-yillarda bu holat iqtisodiy o'sish sur'atlarida, yangi korxonalarning ishga tushirilishida, eksport hajmining ortishida va ijtimoiy barqarorlikda yaqqol namoyon bo'ldi. Shunday qilib, investitsiyalarni strategik yo'nalishda boshqarish va rag'batlantirish Samarqand viloyatining uzoq muddatli taraqqiyoti uchun asosiy omil bo'lib qolmoqda.

Bundan tashqari, Samarqand viloyatida innovatsion rivojlanishga alohida e'tibor qaratilmoqda. 2020–2024-yillar oralig'ida viloyatda ilm-fan va texnologiyalarning iqtisodiy tarmoqlarga integratsiyasini kuchaytirishga doir izchil chora-tadbirlar amalga oshirildi. Bu davr mobaynida innovatsion loyihalar soni, ularni moliyalashtirish hajmi, ilmiy-tadqiqot institutlari bilan hamkorlik hamda texnoparklar faoliyati EIZilarli darajada faollashdi.

Innovatsion faoliyat ko'rsatkichlari tahlili shuni ko'rsatadiki, 2020-yilda viloyatda amalga oshirilgan innovatsion loyihalar soni 52 tani tashkil etgan bo'lsa, 2024-yil yakuniga qadar bu ko'rsatkich 143 taga yetdi. Innovatsion faoliyatga yo'naltirilgan mablag'lar esa 2020-yildagi 98 mlrd so'mdan 2024-yilda 392

mlrd so'mga yetgani kuzatilmoqda. Ushbu ko'rsatkichlar viloyatda ilmiy salohiyatning asta-sekin iqtisodiyotga xizmat qila boshlaganidan dalolat beradi.

Innovatsion faollikning tahlilida shuni ta'kidlash kerakki, AKT (axborot-kommunikatsiya texnologiyalari) sektori eng jadal o'sish sur'atini ko'rsatgan tarmoq bo'lib, bu sohaga yo'naltirilgan investitsiyalar hajmi 2020-yilda 22 mlrd so'mni tashkil etgan bo'lsa, 2024-yilda 110 mlrd so'mga yetgan. Viloyat miqyosida raqamli texnologiyalar asosida boshqaruv va xizmat ko'rsatish tizimlarining joriy qilinishi, elektron hukumat tizimining kengaytirilishi bu jarayonda muhim omil bo'ldi.

2020–2024-yillar davomida Samarqand viloyatida innovatsion faollik izchil o'sib borgan. Innovatsion muhitni shakllantirishda davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlik, grantlar va moliyaviy qo'llab-quvvatlash dasturlari, texnoparklar faoliyati, ilmiy-tadqiqot va ishlab chiqarish integratsiyasi kabi yo'nalishlar muhim rol o'ynadi. Kelgusida viloyatning xalqaro innovatsion reytinglarda yuqori o'rinlarni egallashi uchun mavjud infratuzilmani takomillashtirish, ilmiy kadrlar salohiyatini oshirish va zamonaviy texnologiyalarga keng yo'l ochish zarur.

O'zbekiston Respublikasining yirik hududiy markazlaridan biri bo'lgan Samarqand viloyati geografik joylashuvi, tabiiy resurslari, rivojlangan infratuzilmasi va boy madaniy merosi bilan ajralib turadi. Shu bilan birga, so'nggi yillarda hududga investitsiyalar oqimi EIZilarli darajada oshib bormoqda. Bu esa viloyatda sanoat, qishloq xo'jaligi, xizmat ko'rsatish, transport va turizm kabi tarmoqlarning rivojlanishida muhim o'rin tutmoqda. Mazkur bobda Samarqand viloyatida iqtisodiyot tarmoqlariga jalb

etilayotgan investitsiyalar holati, ularning tarkibi, tarmoqlar kesimidagi taqsimoti va istiqbollari tahlil qilinadi.

Yirik investitsiya loyihalari tahlili.

- Samarqand xalqaro aeroportining modernizatsiyasi: 2023-yilda yakunlanib, xalqaro reyslar soni 1,5 barobarga oshdi;

- Urgut erkin iqtisodiy zonasi: elektrotexnika va farmatsevtika korxonalari faoliyati 2024-yilda to'liq ishga tushirilmoqda;

- Kattaqo'rg'on quyosh elektr stansiyasi: 2024-yilda yillik 300 MVt quvvat bilan foydalanishga topshirilishi rejalashtirilgan;

- Meva-sabzavot mahsulotlarini qayta ishlash loyihalari: Past Darg'om va Toyloq tumanlarida 2023-yilda boshlangan.

Samarqand viloyatining ijobiy omillari:

- Geografik qulaylik va transport yo'llari;

- Turizm rivojlanishida jahon miqyosidagi qiziqish;

- Innovatsion markaz va IT park filiallari ochilishi.

Mavjud muammolar sifatida quyidagilarni keltirishimiz mumkin:

- Energetika bilan ta'minlashdagi uzilishlar (ayniqsa 2023-yil qish mavsumida);

- Ba'zi hududlarda yer ajratish va ruxsat olish tartiblarining murakkabligi;

- Malakali ishchi kuchi taqchilligi.

Ushbu muammolarni hal qilish uchun Taklif va tavsiyalar

- Sanoat klasterlari rivojini tezlashtirish;

- GIS texnologiyalari asosida investitsiya monitoringini yo'lga qo'yish;

- Kichik va o'rta biznesga grant va kredit imtiyozlarini oshirish;

- Davlat-xususiy sheriklikni kengaytirish, ayniqsa turizm infratuzilmasida.

2022–2024-yillarda Samarqand viloyatida investitsiyaviy faollik barqaror o'sib bormoqda. Yirik loyihalarning amalga oshirilishi, xorijiy investitsiyalarning oshishi, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va eksport salohiyatining kengayishi hudud iqtisodiyotiga EIZilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Mavjud muammolarni hal qilish esa Samarqand viloyatini yanada jozibador investitsiya manziliga aylantirishi mumkin.

Innovatsion faollik, asosan, quyidagi sohalarda ko'paymoqda:

- Elektrotexnika va elektroenergetika: Urgut erkin iqtisodiy zonasi doirasidagi ishlab chiqarish korxonalari;

- Qishloq xo'jaligi texnologiyalari: Past Darg'om va Toyloqdagi qayta ishlash va agroklasterni loyihalari;

- Axborot texnologiyalari: Samarqand IT parkining filiallari orqali raqamli xizmatlar rivoji;

- Yashil energetika: Kattaqo'rg'on quyosh elektr stansiyasi loyihasi.

Investitsiyalarning tarkibiy xususiyatlari

1. Moliyaviy manbalar bo'yicha:

Xorijiy investitsiyalar: umumiy hajmning 18–20%.

Davlat byudjeti mablag'lari: 25–27%.

Mahalliy xususiy mablag'lar: 50% dan ortiq.

2. Tarmoqlar bo'yicha:

Sanoat sektori: umumiy investitsiyalarning 37%.

Qishloq xo'jaligi: 17%.

Transport-logistika: 12%.

Turizm va xizmat ko'rsatish: 13%.

Ta'lim va sog'liqni saqlash: 10%.

2. Innovatsion texnologiyalar ulushi: Investitsiyalarning kamida 15–18 foizi zamonaviy texnologiyalarni joriy qilishga yo‘naltirilmoqda. Misol uchun, quyosh va shamol energetikasi loyihalari, raqamli xizmatlar, agrotexnologiyalar va innovatsion mahsulotlarni ishlab chiqarish yo‘nalishlari.

Asosiy muammolar:

- Energetika tizimining modernizatsiyaga muhtojligi;

- Innovatsion mahsulotlar bozorida talabning yetarlicha shakllanmaganligi;

- Mahalliy kadrlar tayyorlashda zamonaviy texnologiyalar bo‘yicha yetarli salohiyat mavjud emasligi.

Imkoniyatlar:

- Turizm va servis sohasida yangi texnologiyalarni joriy qilish imkoniyati;

- Innovatsion klasterlar tashkil etish orqali sanoatni rivojlantirish;

- Yashil energetika loyihalarini kengaytirish.

Samarqand viloyatida investitsion-innovatsion faollik yil sayin ortib, iqtisodiyotning ko‘plab sohalarida yangi texnologiyalarni joriy qilish va samaradorlikni oshirishga xizmat qilmoqda.

Shu boisdan, mazkur jarayonlarni qo‘llab-quvvatlash uchun davlat va xususiy sektor hamkorligida innovatsion muhitni kuchaytirish, ilmiy-tadqiqot natijalarini tijoratlashtirish va yosh mutaxassislar tayyorlash bo‘yicha kompleks chora-tadbirlarni amalga oshirish lozim. Bu orqali, kelajakda innovatsion faollikni yanada oshirish orqali mamlakatimizda investitsion faollikni ya‘ni investitsiyalar hajmini o‘stirishda yuqori natijalarga erishishimiz mumkin.

Xulosa

Samarqand viloyatida 2020–2024-yillar davomida investitsion-innovatsion

faollik EIZilarli darajada oshdi. Bu holat mamlakatda amalga oshirilayotgan institutsional islohotlar, qulay investitsion muhit yaratish, texnologik modernizatsiya va xalqaro hamkorlikning kuchayishi bilan bog‘liqdir. Tadqiqot natijalaridan quyidagi asosiy xulosalarni chiqarish mumkin:

1. Investitsiyalarning hajmi va tarkibi bo‘yicha o‘shir sur‘atlari barqarorligini saqlab kelmoqda. 2020-yilda 15,2 trln. so‘m bo‘lgan umumiy investitsiyalar hajmi 2024-yilga kelib 30,1 trln. so‘mga yetgan bo‘lib, bu hududda barqaror iqtisodiy o‘shir uchun zamin yaratmoqda.

2. Investitsiyalarning asosiy manbalari sifatida davlat, xorijiy va mahalliy mablag‘lar muhim o‘rin tutmoqda. Xorijiy to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalar ulushi ortib, viloyat jahon investitsiya maydonida jozibador hudud sifatida shakllanmoqda.

3. Innovatsion faollik viloyat iqtisodiyotining muhim tarkibiy qismiga aylanmoqda. 2020-yildan 2024-yilga qadar innovatsion loyihalar soni 2,7 barobarga, ularga yo‘naltirilgan mablag‘lar hajmi esa 4 barobarga oshdi. Bu ilmiy salohiyatning iqtisodiyotga integratsiyalashayotganidan dalolat beradi.

4. Sanoat, qishloq xo‘jaligi, transport-logistika, turizm, axborot texnologiyalari va yashil energetika tarmoqlarida yirik loyihalar amalga oshirilmoqda. Ular nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy barqarorlikka ham sezilarli ta‘sir ko‘rsatmoqda.

5. Viloyatda mavjud bo‘lgan muammolar: energetika tizimidagi uzilishlar, malakali kadrlar yetishmasligi va ruxsat olish tartiblarining murakkabligi kabi masalalarni hal qilish zarur.

6. Kelgusida investitsion – yosh mutaxassislar tayyorlash innovatsion faollikni yanada oshirish tizimini innovatsion ehtiyojlarga uchun quyidagi takliflar muhim moslashtirish. ahamiyatga ega:

- sanoat klasterlari va texnoparklar faoliyatini jadallashtirish;
- GIS texnologiyalari asosida investitsiya monitoringini joriy qilish;
- innovatsion startaplar va kichik biznes subyektlariga grant va imtiyozli moliyaviy ko‘mak ko‘lamini kengaytirish;

Shunday qilib, Samarqand viloyatining investitsion-innovatsion faolligi hududiy iqtisodiy rivojlanishning drayveriga aylanmoqda. Bu jarayonni tizimli tarzda boshqarish va qo‘llab-quvvatlash orqali viloyatni nafaqat respublika, balki Markaziy Osiyodagi innovatsion sanoat markazlaridan biriga aylantirish imkoniyati mavjud.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Porter M. E. Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. – New York: Free Press, 1985.
2. Dunning J.H. The Eclectic Paradigm of International Production: A Restatement and Some Possible Extensions, Journal of International Business Studies, 1988.
3. Schumpeter J. A. Capitalism, Socialism and Democracy. – London: Routledge, 1942.
4. Drucker P. Innovation and Entrepreneurship. – New York: Harper & Row, 1985.
5. Freeman C. Technology, Policy, and Economic Performance: Lessons from Japan. – London: Pinter, 1987.
6. Solow R. M. Technical Change and the Aggregate Production Function. – Review of Economics and Statistics, 1957.
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022–2026 yillarga mo‘ljallangan “Yangi O‘zbekiston” taraqqiyot strategiyasi // Lex.uz
8. O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi – Hududiy investitsiyaviy salohiyat tahlillari. www.miit.uz
9. Davlat statistika agentligi. Samarqand viloyatining ijtimoiy-iqtisodiy ko‘rsatkichlari (2020–2024). www.stat.uz
10. Qurbonov R. Hududiy investitsiya siyosatining tashkiliy-iqtisodiy asoslari. – T.: Iqtisodiyot, 2021.
11. Jo‘rayev M. Erkin iqtisodiy zonalarini rivojlantirishning ilmiy asoslari. – T.: Fan va texnologiya, 2022.
12. Xoshimov O. Hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsion muhit omillari. – T.: Iqtisodiyot va innovatsiyalar, 2020.
13. World Bank. Doing Business 2020. www.worldbank.org
14. UNCTAD. World Investment Report 2023. www.unctad.org
15. World Economic Forum. Global Competitiveness Report 2023. www.weforum.org

CONTENTS

1	SAMARQAND VILOYATIDA INVESTITSION - INNOVATSION FAOLLIKNI OSHIRISH HOLATI VA INVESTITSİYALARNING TARKIBIY XUSUSIYATLARI	
	Bektemirov Abdumalik Bektemirovich, Axrorov Abbos Aslamjon o'g'li	4-13
2	“YASHIRIN IQTISODIYOT”GA METODOLOGIK YONDASHUVNI TAKOMILLASHTIRISH	
	Abduvohidov Najmiddin Rahmatullaevich	14-19
3	OILA TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH DASTURI DOIRASIDA BANKLAR TOMONIDAN AMALGA OSHIRILGAN ISHLARNING AHAMIYATLI JIHLTLARI	
	Z.D.Niyozov , A.A.Axrorov	20-24
4	HUDUDIIY INVESTITSİYA JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	
	Bektemirov Abdumalik Bektemirovich, Ergasheva Aziza Xasan qizi	25-34
5	DESTINATION MANAGEMENT AND BRANDING: CREATING COMPETITIVE ADVANTAGE IN GLOBAL TOURISM	
	Nasimov Dilmurod Abdullayeich, Sirojiddinova Shahrizoda	35-42
6	TA'LİM MUASSASALARIDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH TAMOIYILLARI	
	Meliboyev Ibroxim Mavlon o'g'li	43-47
7	SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MA'LUMOTLARNI TAHLIL QILISH VA BASHORATLASH ALGORITMLARINI ISHLAB CHIQISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI	
	Bekmurodov Ulug'bek Bahrom o'g'li, Shomirzayev Farruh Akram o'g'li	48-55
8	SAMARQAND VILOYATIDA INVESTITSION-QURILISH JARAYONLARI ISHTIROKCHILARI FAOLIYATINING ASOSIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI	
	Abduvaliyev Bekzod Muxiddin o'g'li	56-61
9	TURISTIK XIZMATLAR VUJUDGA KELISHINING XUSUSIYATLARI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	
	Umirzoqova Muxabbat Ismatjon qizi	62-67
10	TURAR-JOY KO'CHMAS MULK OBYEKTLARINI BAHOLASH XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARINI TAHLILI	
	A.S.Suyunov, B.M.Abduraimov, B.A.Suyunov	68-73
11	BANK XIZMATLARIDA AN'ANAVIY XIZMATDAN RAQAMLI XIZMATGA O'TISHNING AHAMIYATLI JIHLTLARI	
	Niyozov Zuxur Davronovich, Bektemirov Bunyodjon Mamasaliyevich	74-78
12	MINTAQAVIY TRANSPORT INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA DAVLAT XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMLARINING QO'LLANILISHI VA ULARNING USTUVOR YO'NALISHLARI	
	Rahmonov Rasul Ne'matovich	79-86
13	POTENTIAL AND POSSIBILITIES OF UTILISATION OF CULTURAL HERITAGE FOR TOURISM DEVELOPMENT IN SAMARKAND	
	Mukhsin Khidirov, Umida Shodieva	87-91
14	O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA XORIJIY INVESTITSİYALARNI RAG'BATLANTIRISHDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING O'RNI	
	Abdurahmonov Azizbek Akram o'g'li	92-99
15	IoT (INTERNET OF THINES) XAVFSIZLIK MUAMMOLARINI BARTARAF ETISH USULLARI	
	Bekmurodov Ulug'bek Bahrom o'g'li , Ruziyeva Zulfiya Qurvonovna	100-106

16	СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОВ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УСЛУГ ПО ОЦЕНКЕ ОБЪЕКТОВ ЖИЛОЙ НЕДВИЖИМОСТИ (НА ПРИМЕРЕ РЫНКА ЖИЛЬЯ Г. САМАРКАНДА)	
	A.C.Суюнов, Б.А.Суюнов	107-114
17	TURIZM SOHASINI KLASSTERLASHTIRISHNING INNOVATSION OMILLARI VA XUSUSIYATLARI	
	Botirov Og'abek Jasurbek o'g'li	115-118
18	INNOVATSION USULLARDAN FOYDALANISH ORQALI TABIIY TURISTIK RESURLARNI SAMARALI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	
	Rabbimov Muxriddin Musoqul o'g'li, Samiyeva Muxlisa Olim qizi	119-123
19	XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RESURS TA'MINOTI TUSHUNCHASI, MAZMUNI VA IQTISODIY MOHIYATI	
	Arziqulova Oybarchin Eshquvat qizi	124-130
20	RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA DAVLAT BOSHQARUVINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	
	Sanakulova Iroda Abrorovna	131-135
21	QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	
	Nurimbetov Timur Uzakbergenovich	136-140
22	HUDUDIY IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA TURISTIK-INNOVATSION KLASSTERLARNING INSTITUTSIONAL ASOSLARI VA RIVOJLANISH MEXANIZMLARI	
	Erbo'tayev Azimjon Qahramon o'g'li	141-148
23	INNOVATSION RIVOJLANISH SHAROITIDA INSON KAPITALINING KICHIK BIZNES RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	
	Eshbo'riyev Umarbek Rashidovich	149-155
24	SAMARQAND VILOYATIDA MUZEY TURIZMINI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	
	Yulduz Pirnazarovna Urunbayeva	156-163
25	ELEKTRON TIJORATNING RIVOJLANISHI VA UNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	
	Tashmatov Sharaf Urokboyevich	164-170
26	TADBIRKORLIK RISKI VA TAVAKKALCHILIK: NAZARIY DIFFERENSIYA HAMDA ULARNING BOSHQARUVDAGI AHAMIYATI	
	Abduxamid Abdumalikovich Bektemirov	171-178
27	OLIY TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI PLATFORMALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	
	Boynazarova Iroda Mahmud qizi	179-185
28	ДВУХЭТАПНЫЙ МЕТОД ГРУППИРОВКИ БУЛЕВЫХ ПРИЗНАКОВ И ПОСТРОЕНИЕ ИНФОРМАТИВНЫХ ПРИЗНАКОВ В ВЫДЕЛЕННЫХ ГРУППАХ	
	Порсаев Ганиджон Мухамедович	186-193
29	RESEARCH ON MARKETING INNOVATION OF CHINESE MUSEUM CULTURAL AND CREATIVE PRODUCTS FROM THE PERSPECTIVE OF EXPERIENTIAL MARKETING	
	Nasimov Ikrom Khusanovich, Guang Yang	194-200
30	TURIZM SOHASINING INNOVATSION FAOLLIGI VA RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH HOLATI TAHLILI	
	Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li	201-206